

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตถอนชื่อผู้ได้รับพระราชทาน
เครื่องราชอิสริยาภรณ์

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๘/ท ๒๖๖๕ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปลความได้ ดังนี้

๑. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีหนังสือถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สรุปลความได้ว่า เมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๒๔/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๔ ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสิระฯ สิ้นสุดลง ตามมาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ย้อนหลังไปนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ ย่อมเป็นเหตุให้นายสิระฯ ขาดคุณสมบัติในการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ประจำปี ๒๕๖๓ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จึงขอหารือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับแนวทางการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต เรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย ประจำปี ๒๕๖๓ ซึ่งนายสิระฯ ได้รับพระราชทาน ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก และเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย ประจำปี ๒๕๖๓ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๒. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว เห็นว่า โดยที่ข้อ ๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๘ กำหนดว่า เมื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์รายใดมีกรณีที่ต้องถูกเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามข้อ ๗ ให้ส่วนราชการต้นสังกัดหรือส่วนราชการที่เสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการรวบรวมเอกสารหลักฐานและประวัติการได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของผู้นั้นเพื่อส่งเรื่องไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี แต่เนื่องจากกรณีนี้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสิระฯ สิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๑๐) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เนื่องจากนายสิระฯ เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้จำคุก ๔ เดือน เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ ในคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา อันเป็นเหตุให้นายสิระฯ ขาดคุณสมบัติในการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงเห็นสมควรหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นหน่วยงานที่เสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นทวีติยาภรณ์มงกุฎไทยให้แก่ นายสิระฯ จะสามารถดำเนินการเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน โดยอาศัยอำนาจตามข้อ ๗ (๒) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๔/๑๖๖ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ที่กำหนดเหตุแห่งการเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ว่า เป็นผู้ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ได้หรือไม่ ในการนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้นำเรื่องดังกล่าวเสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา และนายกรัฐมนตรีได้เห็นชอบให้หารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี) และผู้แทนสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมตามคำชี้แจงของผู้แทนสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีว่า การดำเนินการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย ประจำปี ๒๕๖๓ ให้แก่นายสิระฯ ตามข้อหารือนี้ เป็นการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ ซึ่งได้กำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของบุคคลที่พึงได้รับการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไว้โดยข้อ ๘^๑ วรรคสอง กำหนดหลักเกณฑ์ประการหนึ่งว่า การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ใดชั้นตราใด แก่บุคคลใด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในบัญชีท้ายระเบียบนี้ ซึ่งการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ดังกล่าวให้แก่นายสิระฯ เป็นไปตามบัญชี ๔ การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในรัฐสภาและตุลาการรัฐธรรมนูญ ลำดับ ๗ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา

สำหรับกรณีที่ปรากฏในภายหลังว่า การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์รายใดมีความคลาดเคลื่อนอันเป็นเหตุมาจากการขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ฯ เช่น กรณีที่ได้มีการเพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวอันเป็นเหตุให้ขาดคุณสมบัติในการดำรงตำแหน่งที่จะเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการเสนอขอพระราชทานอภัยและขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตถอนชื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์รายนั้นจากรายนามผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ท้ายประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย โดยมีได้ดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๘ เนื่องจากความมุ่งหมายของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการเกี่ยวกับการขอ

^๑ข้อ ๘ ในการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์แก่บุคคลใด ให้พิจารณาโดยรอบคอบว่า บุคคลนั้นได้กระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์แก่ราชการหรือสาธารณชนจนถึงขนาดควรได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ โดยมีใช้พิจารณาแต่เพียงตำแหน่ง ระดับ ชั้น ชั้นยศ หรือครบกำหนดระยะเวลาที่จะขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ได้เท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลที่ได้รับพระราชทานรู้สึกภาคภูมิใจในเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทานอย่างแท้จริง และเพื่อให้เครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นเครื่องหมายเชิดชูเกียรติยศอย่างสูงด้วย

การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ใด ชั้นตราใด แก่บุคคลใด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในบัญชีท้ายระเบียบนี้

พระราชทานพระบรมราชานุญาตเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์กรณีที่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์โดยถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ฯ ได้กระทำความผิดหรือประพฤติตนไม่เหมาะสมภายหลังจากรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ทั้งนี้ ในการดำเนินการดังกล่าว หน่วยงานของรัฐที่เสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สมควรดำเนินการแจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความคลาดเคลื่อนอันเป็นเหตุมาจากการขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามของผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป^๒

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) พิจารณาข้อหาหรือของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ประกอบกับข้อเท็จจริงเพิ่มเติมดังกล่าวแล้ว เห็นว่า โดยที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนสำหรับกรณีที่ปรากฏในภายหลังว่า การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์รายใดมีความคลาดเคลื่อนอันเป็นเหตุมาจากการขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ฯ แล้ว ดังนั้น เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงตามข้อหาหรือนี้นี้ว่า

^๒ตัวอย่างแนวทางการดำเนินการในเรื่องนี้ อาทิ

๑. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ถอนชื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๐
๒. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ถอนชื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐
๓. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ถอนชื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๑
๔. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ถอนชื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑
๕. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ถอนชื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ประจำปี ๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๒
๖. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ถอนชื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเหรียญจักรพรรดิมาลา ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๓
๗. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ถอนชื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเหรียญจักรพรรดิมาลา ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔
๘. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ถอนชื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ลงวันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๖
๙. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ถอนชื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗ (๑๘ ราย)
๑๐. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ถอนชื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗ (๑๗ ราย)
๑๑. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ถอนชื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘
๑๒. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ถอนชื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘
๑๓. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ถอนชื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ลงวันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘

ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๒๔/๒๕๖๔ ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายสิระฯ สิ้นสุดลงย้อนหลังไปนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ วันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ นายสิระฯ จึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติแห่งการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการได้รับการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ฯ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร จึงสมควรดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติดังกล่าว โดยสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรต้องแจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการขาดคุณสมบัติที่พึงได้รับการพิจารณาเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย ประจำปี ๒๕๖๓ กรณีนายสิระฯ ไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการเสนอขอพระราชทานอภัยและขอพระราชทานพระบรมราชานุญาติถอนชื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์รายดังกล่าว พร้อมทั้งขอพระราชทานพระบรมราชานุญาติเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ไปในคราวเดียวกันด้วย อันเป็นการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๙^๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่กำหนดว่า พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะพระราชทานและเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) มีข้อสังเกตว่า โดยที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือกและเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยศยิ่งมงกุฎไทย พ.ศ. ๒๕๖๔ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาติเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ฯ ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ยังไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินการกรณีที่มีการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์คลาดเคลื่อนอันเป็นเหตุมาจากการขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ฯ ส่งผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ทราบแนวทางการดำเนินการในกรณีดังกล่าว สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงสมควรดำเนินการเสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการขอพระราชทานอภัยและขอพระราชทานพระบรมราชานุญาติถอนชื่อผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และการขอพระราชทานพระบรมราชานุญาติเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ สำหรับกรณีดังกล่าวให้ชัดเจนต่อไป

(นายณพดล เกร์ฤกษ์)

รองเลขาธิการฯ รักษาราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๖๕

^๓มาตรา ๙ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะสถาปนาและถอดถอนฐานันดรศักดิ์และพระราชทานและเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์